

زنان شوراها و هم آوایه با صداهای مردسالارانه

چالش زنان کردستان برای اعلام کاندیداتوری در انتخابات شوراها

صبح مجلس و شوراها

[شفافیت، پاسخگویی و انتخابات آزاد]

زنان شوراها و هم آوایه با

صداهای مردسالارانه

چالش زنان کردستان برای اعلام کاندیداتوری
در انتخابات شوراها

نویسنده: روزیار مرادی

زنان شوراها و هم آوایی

با صداهای مردسالارانه

اجرائی شدن قانون شوراها در دهه هفتاد نقطه عطفی در فرایند گسترش نقش مردم در اداره امور محلی بود تا جایی که برخی از صاحب نظران از شوراها به عنوان حکومت‌های محلی تعبیر می‌کردند. اکنون که چهار دوره از عمر شوراها می‌گذرد و نقاط قوت و ضعف این نهاد، آشکار شده، درصدد هستیم که بدانیم شورا با تمام فراز و نشیب‌هایش آیا توانسته به تثبیت حضور زنان در امور اجرایی کمک کند یا نه؟ زنان اندکی در شورای شهرهای کردستان حضور دارند اما همین تعداد کم هم با چالش‌هایی مواجه بوده‌اند. آیا آنان کارنامه قابل قبولی از نظر دیگران دارند؟ چرا با وجود گذشت شانزده سال از عمر شوراها، عده‌ای همچنان معتقدند که حضور زنان فقط جنبه صوری داشته و عملاً در تصمیم‌گیری‌ها با توجه به مردانه بودن ساخت شوراها، نتوانسته‌اند حضور فعالی داشته باشند؟ چرا بسیاری از خواسته‌ها و مشکلات زنان علی‌رغم مشارکت‌شان همچنان به قوت خود باقی است؟

در شورای فعلی شهر سنندج دو عضو از مجموع نوزده عضو اصلی و علی‌البدل، زن هستند، یعنی تعداد زنان در شورای شهر ده درصد است. علی‌رغم آمار بالای بیکاری زنان تحصیلکرده در استان کردستان، با انتصاب شهردار زن در منطقه بهاران، امید به استفاده از زنان در پست‌های اجرایی اندکی قوت گرفته است. در حال حاضر آمار درستی از تعداد زنان مهندس در شهر سنندج و استان کردستان موجود نیست، اما وجود زنان تحصیلکرده در رشته‌های مهندسی که حضورشان در شوراها می‌تواند موثر باشد، نسبتاً بالاست. ولی کماکان تعداد زنان در شورا اندک است چرایی این مهم، محور گفتگویی است با دو فعال مدنی منطقه. سارا مدرسی و تارا محمودی به پرسش‌هایم اینگونه پاسخ داده‌اند.

تارا محمودی می‌گوید: با توجه به تربیت خاص زنان در جامعه سنتی ما، زنانی که در رشته‌های فنی تحصیل کرده‌اند، بدلیل تجربه عملی کمتر به نسبت مردان، و علاقه به کارهای آسانتر و بخصوص پشت‌میز نشینی، معمولاً فاقد تجربه لازم برای کارهای اجرایی و عمرانی هستند. اگر چه تعداد زنان تحصیل کرده به صورت کمی

افزایش پیدا کرده، اما متأسفانه کیفیت که باید نقش اساسی را در پیشبرد اهداف داشته باشد، همچنان در سطح پایینی قرار دارد. عدم شرکت مهندسين زن در کارهای عمرانی، دید جامعه را نسبت به آنان و بخصوص توانمندی شان، زیر سؤال برده است. گویی مدرک فقط تزیینی است و جنبه کاربردی ندارد. او می‌افزاید: غلبه دیدگاه‌های مردسالارانه و تبعیض آمیز در این زمینه و نبودن شرایط مساعد و برابر کاری برای زنان در تمام عرصه‌ها، موجبات فقدان حضور فعال آنها را در پست‌های اجرایی فراهم کرده است.

کوتاه‌ه زنان شورا برای تاسیس خانه‌های امن

سارا مدرسی، فعال حقوق زنان نیز می‌گوید: گاهی عملکرد زنانی که به شورا راه یافته‌اند موجب دل‌سردی نسبت به حضور کارآمد زنان می‌شود. به عنوان مثال زنان حضور یافته در شورای شهر که قاعدتا باید در جامعه حضور فعال تری داشته و نسبت به شنیدن درد دل سایر زنان و تلاش در جهت قدرتمند کردن نهادهای مردمی به ساختار شکنی و هنجار شکنی در جامعه مردسالار ما بپردازند، گاهی خلاف خواست و نیاز جامعه زنان گام برداشته و صرفاً در جهت حفظ جایگاه صوری خود با خواست‌های مردانه و ضد زن هم‌آوا شده‌اند. او در تشریح دیدگاه اش به کوتاهی زنان عضو شوراها در کردستان نسبت به ایجاد خانه‌های امن برای زنان اشاره کرده و می‌افزاید: نمایندگان زن، تشکیل خانه‌های امن را فقط جزء مسئولیت‌های سازمان‌های غیردولتی می‌دانند و اعتقاد دارند که با توجه به تابوهای اجتماعی جامعه هیچ‌گاه نباید وارد چنین قضیه‌ای شوند و یا از طریق شورا به تسهیل ایجاد خانه‌های امن زنان کمک کرد.

سارا مدرسی می‌گوید: از سویی تعداد کم زنان در شورای شهر، قدرت هرگونه فعالیت سازنده را در صورت تمایل از آنها می‌گیرد، چراکه همیشه در مقابل مردان در اقلیت هستند و به عبارتی، مسائل زنان، هیچگاه در نظر مردان در اولویت نبوده و معدود زنان حاضر در شوراها نیز نتوانسته‌اند مسایل زنان را به دغدغه مردان تبدیل کنند.

تارا محمودی در پاسخ به این پرسش که هدف اصلی از تشکیل شوراها افزایش نقش مردم در اداره شهرها بود، آیا شورا در رسیدن به این اهداف موفق بوده، می‌گوید: هدف دولت از تاسیس شوراها این بود که همان‌طور که نمایندگان مجلس برای حل مشکلات مردم ورود پیدا می‌کنند، شوراها نیز برای حل مشکلات محلی به عنوان یک قانون‌گذار محلی و نظارت بر عملکرد نهادهای شهری در کل استان نظارت داشته باشند. در بسیاری از نقاط دنیا حتی انتخاب استانداران و مدیران و فرمانداران با نظر اعضای شورای شهر صورت می‌گیرد، اما شوراها شهر در ایران فقط امکان انتخاب شهردار را دارند که آنهم در موارد بسیاری با فشارهای نهادهای امنیتی و مشکلات و درگیری همراه است. این دخالتها باعث تفرقه و چند دستگی در شوراهاست و موجبات عدم کارایی شوراها را فراهم نموده است.

دلایل بی‌رغبتی زنان به اعلام کاندیداتوری در انتخابات

سارا مدرسی نیز در تشریح دلایل کم توجهی زنان به اعلام کاندیداتوری، می‌گوید: دلایل گوناگونی موجبات این عدم تمایل را فراهم آورده است از جمله: نبود فرصت‌های مناسب اجتماعی و اقتصادی برای زنان، عدم آگاهی اجتماعی خود زنان، عدم تلاش به دلیل سرخوردگی‌های مکرر اجتماعی، ریسک پذیر نبودن تعداد زیادی از زنان به دلیل شرایط بد اقتصادی و عدم حمایت‌های مالی لازم از آنها. او معتقد است حتی تعداد کمی از این زنان که به هر شکل به امور اجرایی راه پیدا کرده‌اند به انجام امور روزمره اکتفا و به نیازهای اساسی جامعه بی‌توجه هستند. وی نقش این زنان را بسیار کم و ناکارا می‌داند و می‌گوید: اما این ناکارایی ناشی از ناتوانی جنس زن نیست، بلکه بخش اعظم آن ناشی از تحمیل محدودیت‌های اجتماعی و سیاسی است.

پرسش آخرین گفتگوها، ارائه راهکار برای بالابردن سطح مشارکت سیاسی زنان در انتخابات شوراها و حضور فعالانه‌تر در مسایل شهری است که سارا مدرسی در پاسخ می‌گوید: راهی طولانی تا رسیدن به این هدف بزرگ در پیش داریم. از مهمترین کارهایی که در حوزه زنان باید انجام شود ابتدا تلاش در حوزه فردی و خانوادگی برای تربیت دختران و زنان با اراده و با اعتماد به نفس است که پس از ورود به اجتماع حداقل نسبت به حقوق خود در چهارچوب همین قوانین محدود و ضد زن آگاه باشند. دوم اتحاد جامعه زنان و تشکیل شبکه‌ای منسجم از زنان آگاه و فهیم در جامعه است که بتواند اهداف زنان را در کوتاه مدت و درازمدت بر مبنای نیاز اکثریت زنان تبیین کرده و بر اساس آن راه‌های رسیدن به این اهداف را در قالب فعالیت‌های نرم اجتماعی مشخص نماید.

او می‌افزاید: در مرحله بعد ضمن تلاش در راه آگاه‌سازی جامعه نسبت به خواسته‌های بی‌حق زنان، باید زنان را نسبت به توانمندی‌های پنهان خود آگاه کرد. باید تلاش شود تا زنان آگاه به شوراها راه یابند تا حضور زنان از حالت انفعالی خارج و به مرحله عملی و عینی برسد. در چنین حالتی به دلیل آمادگی فرهنگی جامعه و بخصوص آمادگی زنان، آنها می‌توانند در راه انتخاب زنان به عنوان شهردار نیز گام بردارند.

تارا محمودی نیز معتقد است که وجود شهرداران موفق زن در شهرهای دیگری می‌تواند نشانگر این مهم باشد که زنان در صورت حمایت می‌توانند حتی موفق‌تر از مردان عمل کنند. باید توسط نمایندگان تغییرات بنیادینی در قانون شوراها ایجاد شود تا دست اعضای شورای شهر در انجام امور محلی بازتر باشد و از چهارچوب یک سازمان سیاسی، کنترل شده توسط نهادهای امنیتی، به یک سازمان مردمی تغییر رویه دهد. اعضای شورای شهر نیز باید یک هماهنگی و وحدت بین خودشان ایجاد کنند، چرا که اگر وحدت بین اعضای شورا ایجاد نشود فعالیت این نهاد، آب دره‌اون کوبیدن است.

سازمان غیر دولتی و ناسودبر «عرصه سوم» در سال ۱۳۸۹ / ۲۰۱۰ در آمستردام (هلند) بنیان نهاده شد و به ثبت رسید. این سازمان به کوشش گروهی از کنش‌گران مدنی و شخصیت‌های علمی ایرانی و غیر ایرانی در هلند با اهداف زیر شکل گرفته است:

- ترویج و گسترش اندیشه‌های مدنی، صلح‌آمیز، دموکراسی و حقوق بشر
- ظرفیت‌سازی سازمان‌ها، کنشگران جامعه مدنی و مدافعان حقوق بشر
- ترویج و گسترش اخلاق مدنی و فرهنگ کارهای داوطلبانه
- آسان‌سازی دسترسی، گردش و مبادله آزاد اطلاعات
- و ایجاد فضایی مناسب برای تبادل نظر، گفت‌وگو بین کنش‌گران جامعه مدنی و دیگر گروه‌های اجتماعی

از دیدگاه پایه‌گذاران «عرصه سوم»، جامعه مدنی کانون مقاومت، تهدید قدرت سیاسی و عرصه قدرت‌یابی شهروندان است. جامعه مدنی مرکز بروز خلاقیت‌ها، ابتکارات تازه اجتماعی و مدرسه آموزش و تمرین دموکراسی، تساهل، مدارا، شهامت و اخلاق مدنی است. جامعه مدنی همچنین کانون تولید، انباشت سرمایه اجتماعی و عرصه آزادی، رهایی و برابری است.

www.darsahn.org

[Minahassastraat 1
1092 RS, Amsterdam
The Netherlands]

[www.arsehsevom.net
contact@arsehsevom.net
press@arsehsevom.net]